Lietas Nr. C15126816

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2016.gada 17.martā

Jelgavas tiesa: tiesnese N.Paņkiva,
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ (/pers. A/) maza apmēra prasību pret /pers. C/ (/pers. C/) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016.gada 22.janvārī /pers. A/ (/pers. A/) cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret /pers. C/ (/pers. C/) par uzturlīdzekļu piedziņu, kurā lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus abu meitu uzturam 222 EUR apmērā katru mēnesi, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz meitu pilngadībai, bet ne mazāk par valstī noteiktā uzturlīdzekļu minimālo apmēru.

Prasītāja pieteikumā norāda, ka ar atbildētāju kopš 2011.gada augusta dzīvo šķirti, rūpes par bērniem uzņēmusies prasītāja.

Civilprocesa likuma 250^{25}.panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē (lietas 5.lapa).

Maza apmēra prasības pieteikums pamatots ar Civillikuma 177., 179.panta piekto daļu, Ministru kabineta noteikumiem Nr. 37, Nr. 1096.

Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta prasībām nosūtīts prasības pieteikuma noraksts, kā arī paskaidrojuma veidlapas uz deklarēto dzīvesvietas adresi un uz prasības pieteikumā norādīto adresi. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{22}.panta prasībām atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības (lietas 17.lapa). Ievērojot, ka tiesas dokumenti atbildētājam tika piegādāti uz viņa deklarēto dzīvesvietu, tad ievērojot Civilprocesa likuma 56^{1}.pantā ietverto prezumpciju par tiesas dokumentu piegādi un izsniegšanu, uzskatāms, ka atbildētājam tiesas dokumenti ir izsniegti.

Atbildētājs paskaidrojumus tiesai nav iesniedzis, kā arī nav lūdzis lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta otrajai daļai, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā un pusēm savlaicīgi paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (lietas 24.lapa).

Motīvu daļa

Novērtējusi prasības saturu kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar lietā esošajām dzimšanas apliecības fotokopijām (lietas 9., 10.lapa) pierādīts, ka 2009.gada 24.janvārī dzimušās /pers. F/ un 2003.gada 8.novembrī dzimušās /pers. G/ vecāki ir /pers. C/ (/pers. C/) un /pers. A/ (/pers. A/).

/pers. A/ (/pers. A/) un /pers. C/ (/pers. C/) 2010.gada 19.decembrī noslēguši laulību (lietas 11.lapa).

/pers. A/ (/pers. A/) līdz 2020.gada 23.decembrim izsniegta uzturēšanās atļauja (lietas 12. – 13.lapa).

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Atbilstoši Civillikuma 179.pantam, vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

No pieteikumam pievienotajām Jelgavas novada pašvaldības 11.11.2015. izziņām (lietas 6., 8.lapa) redzams, ka /pers. A/ (/pers. A/) /pers. F/ un /pers. G/ deklarētās dzīvesvietas adrese ir /adrese/.

Lietā nav strīds, ka šobrīd tikai prasītāja īsteno ikdienas aizgādību pār nepilngadīgajiem bērniem /pers. F/ un /pers. G/.

Civillikuma 179.panta piektajā daļā ir noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

No lietas materiālos esošajām izdrukām no VZD un VVZD (lietas 14. – 15.lapa) konstatējams, ka atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi. No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņas (lietas 21. – 23.lapa) secināms, ka atbildētājs nav Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzskaitē kā pakalpojuma saņēmējs, ka laika periodā no 2015.gada jūlija līdz 2015.gada decembrim guvis ienākumus 3785,80 EUR apmērā.

Tiesas ieskatā, vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts un neatkarīgi no viņu veselības stāvokļa, vecākiem savam bērnam ir jādod nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņa pilnvērtīgai attīstībai.

Turklāt, tiesa uzskata, ka prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa papildus vērtēt prasītājas un atbildētāja mantisko stāvokli, jo tas ir valdības noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt savam bērnam.

Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.3 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem" 2.1.punktu un 2.2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo un ceturto daļu, līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 198.panta 4.punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību.

Turklāt judikatūrā (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 20.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-2885/2015*)sniegta atziņa, ka likumiskā pārstāvība izbeidzas, bērnam sasniedzot 18 gadu vecumu. Arī Civillikuma 177.panta pirmā daļa, reglamentējot jautājumu par aizgādību, vecāku pienākumu pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās saista ar laiku līdz pilngadībai. Civilprocesa likuma 72.panta pirmā daļa kā imperatīva tiesību norma spēju realizēt tiesības un izpildīt pienākumus nepastarpināti ir piešķirusi tieši pašām pilngadīgām rīcībspējīgām personām. Atbilstoši dispozitivitātes principam viņas pašās izlemj, vai un kā izmantot tām piešķirtās tiesības Tādējādi savu uzturlīdzekļu saņemšanas tiesību realizēšanā pēc pilngadības iestāšanās bērnam jāveic pašam.

Tiesa uzskata, ka prasītājai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus bērnu uzturam līdz bērnu pilngadībai, jo saskaņā ar Civillikuma 177.pantu, bērns atrodas vecāku aizgādībā līdz pilngadības sasniegšanai. Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 24.oktobra spriedumā (lietā Nr.SKC- 729) no dienas, kad bērns ir sasniedzis pilngadību, māte zaudē tiesības saņemt bērna uzturam paredzētos līdzekļus un izbeidzas tēva pienākums izmaksāt tos pilngadīga bērna mātei.

Novērtējot minēto, tiesa secina, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi katra bērna uzturam šādā apmērā: sākot no bērnu septiņu gadu vecuma līdz bērnu pilngadībai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi.

Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr.SKC – 556), saskaņā ar Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Iztulkojot šīs tiesību normas savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, pielietojot tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Bez tam Senāts atzinis, ka kaut arī civiltiesiskajā likumdošanā, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, nav iekļauta norma, kas noteiktu sākuma termiņu, no kura piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam tiesas ceļā tiesa piedzenot uzturlīdzekļus no prasības celšanas brīža, piedziņā ietver naudas summas, kas samaksātas no prasības pieteikuma iesniegšanas brīža tiesā.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi ir piedzenami no 2016.gada 22.janvāra.

Tiesas ieskatā noteiktais maksājamo uzturlīdzekļu apmērs atbildētājam ir jānodrošina saviem bērniem līdz bērnu pilngadībai, jo sasniedzot pilngadību, bērns atbrīvojas no vecāku aizgādības un ir darbspējas vecumā, kā arī pats var realizēt savas tiesības un celt atsevišķu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, ja nevar pats sevi apgādāt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 33.panta otrajai daļai, tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Tādējādi no atbildētāja, atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktam, ir piedzenama valsts nodeva 341,30 EUR, kas aprēķināta no prasības summas – 2664 EUR (uzturlīdzekļu kopsummas par vienu gadu abiem bērniem).

Tiesa izskaidro, ka valsts nodeva 341,30 EUR apmērā maksājama Valsts kasē, NMR.90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, 0539 valsts nodeva.

Tāpat no atbildētāja piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10,99 EUR (lietas 2.lapa) par tiesas dokumentu piegādāšanu, kuru iemaksa jāveic šādos rekvizītos: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Ūnijas iela 8 k-9, Rīga, NMR. 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesa atzīst, ka, saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību pilnīgi.

Piedzīt no /pers. C/ (/pers. C/), personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/ (/pers. A/), personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus /pers. F/, personas kods /personas kods/, un /pers. G/, personas kods /personas kods/, katra bērna uzturam ik mēnesi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērnu pilngadībai, sākot no 2016.gada 22.janvāra, tos ieskaitot prasītājas PNS norēķinu

kontā Nr. /konts/

Piedzīt no /pers. C/ (/pers. C/), personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus - valsts nodevu 341,30 EUR (trīs simti četrdesmit viens *euro* 30 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 10,99 EUR (desmit *euro* 99 centi).

Noteikt atbildētājam termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2016.gada 17.marta apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese N.Paņkiva